

Toren Neherlab in Leidschendam; een monumentaal blok beton aan het been?

Foto: NAI, Rotterdam

Een van de meest karakteristieke gebouwen van Leidschendam is onmiskenbaar het Neher Laboratorium. Gezien vanaf de J.S. Bachlaan, inmiddels wat verscholen achter de moderne appartementen, maar nog steeds met de kenmerkende toren die maar liefst 52 meter hoog is.

In 1955 is het PTT-Neher Laboratorium in Leidschendam gekomen. Een Centraal Laboratorium voor de PTT, waarin meerdere onderzoeksafdelingen werden ondergebracht. Met daarbij dus de toren die twee functies had: plaats geven aan een hoge schoorsteen voor de voor die tijd zeer moderne cokesverwarming en een plaats voor testapparatuur van straalzenders.

In de grote hoge hallen die veel licht kregen door de lichtkappen, bevonden zich de onderzoeksafdelingen en werkplaatsen voor instrumenten. Op de 2^e verdieping werden een auditorium, een bibliotheek, bedrijfsrestaurant en directievertrekken gebouwd. De toren en het hoofdgebouw zijn kenmerkend voor het totale complex. De bijzondere vorm van de toren is opgebouwd uit twee verticale elementen, een liftschacht en een vrij daarvan opgetrokken schoorsteen voor de centrale verwarming met daaromheen een noodtrap.

Het laboratorium is sinds 2009 in gebruik als wooncomplex met een heel aantal voorzieningen. Inmiddels is het complex een Rijksmonument vanwege de markante opzet, de gebruikte materialen en natuurlijk de bijzondere toren. Bij het ontwerp van het complex, in de naoorlogse periode, waren er nog beperkt materialen beschikbaar. Zand, grind en in mindere mate cement en staal waren lokaal voorhanden. Anderzijds vroeg de PTT om een robuust gebouw, flexibel en sober. De architect S.J. van Embden koos voor het gebruik van beton, omdat daarmee een vergaande prefabricage mogelijk was.

De toekomst van de toren staat op het spel!

Nu, na ruim 65 jaar moeten de in het zicht zijnde betonvlakken hoognodig gerepareerd worden. Vrijwel alle vlakken zijn onbehandeld en al die jaren blootgesteld aan weer en wind. Het gaat niet alleen om de toren maar ook om de gevels van de woningen, bestaande uit geprefabriceerde betonframes en betonplaten.

Onze grootste zorg en aandacht gaat uit naar de toren met de betonframes, prefab verdiepingselementen en ter plaatse gestort beton. De toestand daarvan is inmiddels zo slecht dat bij een inspectie loszittende stukken verwijderd zijn. De reparatie om de toren te behouden zijn hoog en niet op te brengen door de 87 bewoners. De toren heeft geen woonfunctie of andere functie. De toren kan, na de restauratie, voor kleine groepjes als uitzichttoren worden gebruikt voor een prachtig uitzicht over Leidschendam – Voorburg! De toren is een landmark voor de 76.000 inwoners.

Het onbehandelde beton is goed te herstellen. En ook heel goed passend in het thema Duurzaamheid. Voor herstel zijn goede technieken beschikbaar. Wat het extra kostbaar maakt is de hoogte van de toren. Om de schade te kunnen herstellen is een steiger nodig. Die zal er een aantal maanden moeten staan. Een kostenpost die hoger uit kan vallen dan het repareren van de beton zelf.

De bewoners zien zich voor grote kosten gesteld en zijn noodgedwongen om naast financiering voor de laagbouw ook financiering voor de toren te regelen. Gehoopt wordt dat de Gemeente Leidschendam-Voorburg de bewoners hierbij kan helpen. Met wethouder Bremer hebben wij een constructief gesprek gehad. De toren moet het icoon van de Gemeente blijven en daar mag de Gemeente best een bijdrage aan leveren! Wat vindt u?